

Kielenoppija keittiössä – digitaalinen kielikeittiö -projektin esittelyä ja alustavia havaintoja

Salla Kurhila & Lari Kotilainen
Helsingin yliopisto
suomen kieli ja kulttuuri

Vieraan kielen oppimisen tyypillinen konteksti on luokkahuone. Tavoitteena ei kuitenkaan ole oppia käyttämään kieltä luokkatilanteissa vaan tavallisissa arjen toiminnoissa. Siksi opetuksen yksi haaste olisi tehdä kielenoppimisesta mahdollisimman ”aitoa”, mahdollisimman hyvin aitoihin kielenkäyttökonteksteihin sopivaa.

Ongelmaan haetaan ratkaisuja EU-rahoitteisessa LanCook-projektissa, jossa kielenkäyttökontekstiksi on valittu ruuan laittaminen. Vuonna 2012 alkaneen projektin tavoitteena on luoda eri kieliä opettava digitaalinen kielikeittiö. Suomessa kielikeittiö-hanketta toteuttaa Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.

Digitaalinen kielikeittiö on käytännössä tietokoneohjelma, johon on liitetty tablettitietokone ja liikeseensorein varustetut ruoanlaittovälineet. Kielikeittiössä kielenoppijaparit valmistavat tietokoneohjelman avustuksella jollekin kulttuurille tyypillistä ruokaa ja oppivat samalla kyseistä kieltä. Ohjelma kontrolloi vieraan kielen ymmärtämistä ja ruoanvalmistuksen edistymistä keittiövälineisiin ja ruoka-aineisiin kiinnitettyjen sensoreiden avulla (hieman kuten Nintendo Wii™-pelikonsolissa).

Toimintana ruoanlaitto on kielenoppimiselle optimaalinen konteksti, sillä se on universaalialia ja selvästi tavoitteellista toimintaa – lopuksi kielikeittiötä testanneet opiskelijat saavat syödä tekemänsä ruoan. Ruoanlaitto kantaa myös mukanaan kulttuuritietoutta. Esimerkiksi suomenkielisessä versiossa valmistetaan kalakeittoa ja marjakiisseliä.

Oppimiskohteina on erityisesti tiettyyn tekstilajiin (resepteihin, ruoanlaittoon) liittyvä sanasto ja rakenteet. Toisaalta ohjelma myös kannustaa opiskelijoita keskinäiseen vuorovaikutukseen eli neuvottelemaan keskenään siitä, mitä ja miten ohjelman ohje toteutetaan. Lisäksi ohjelmasta voi oppia vuorovaikutuksen säätelyyn liittyviä korjausaloitteita (”tarvitsetko apua”, ”onko kaikki hyvin” jne.).

Projekti on kokeiluvaiheessa. Opiskelijaparien ruoanlaittilanteet on videoitu ja voimme

esittää ensimmäisiä havaintoja sekä parien keskinäisen ja ihmisten ja tietokoneen välisen vuorovaikutuksen toimivuudesta. Opiskelijaparit neuvottelevat näytteissä sekä ruoanlaitosta että kielellisistä yksityiskohdista. Kokeilujen perusteella saadaan myös dataa siitä, miten opiskelijat käyttävät avukseen tietokoneen tarjoamaa kielimateriaalia.

Avainsanat: tehtäväpohjainen oppiminen, tietokoneavusteinen kielenopetus